

Dansk forsker lancerer analyse, der skal forenkle HIV-testning og aids-behandling i Afrika.

En HIV-test til Afrika

I Masaka klods op ad Ækvator ved Victoria-søen i Uganda venter Wilson Ibewera på en HIV-test, som en dansk forsker er i færd med at udvikle.

Ibewera koordinerer indsatsen mod HIV og aids i byen og distriktet Masaka og håber, at den nye danske testmetode kan forenkle og effektivisere behandlingen af de smittede, så han kan hjælpe flere.

Det håb deler cand.scient. Ph.D. Jesper Eugen-Olsen fra Klinisk Forsknings Enhed på Hvidovre Hospital. Han har siden 1999 arbejdet på at udvikle en prognostisk analyse, der skal vise, hvor tæt en patient er på at udvikle aids, og hvornår tiden er inde til at starte medicinsk behandling.

Hvis metoden lever op til forventningerne, kan den gøre en del andre prøver overflødige og både spare medicin og indlæggelser. Den vil også være billig og let at bruge. Eugen-Olsen har skræddersyet sin test til de fattige sundhedsvæsen i Afrika syd for Sahara, der p.t. kæmper en ulige kamp mod aids.

De sidste forberedelser foregår i sydafrikanske og norske laboratorier og ved kliniske forsøg i bl.a. Sydafrika og Guinea Bissau sammen med afrikanske og danske læger.

Testen hedder SuPARnostic, og Jesper Eugen-Olsen satser på at få den ud på det afrikanske marked i begyndelsen af 2005 via det danske firma Missionpharma.

Han håber også, at danske læger vil bruge den nye testmetode.

Næsten hver tiende er smittet

Ifølge FN-organisationen UNAIDS er næsten 30 millioner afrikanere smittet med HIV. Det svarer til otte-ni procent af befolkningen. Før var der ingen effektiv behandling til afrikanere, selv om medicinalindustrien midt i 1990'erne udviklede livsførlængende medicin (antiretroviral eller ARV). Kuren var simpelthen så dyr og kompliceret, at man ikke turde binde an med den.

I dag er de praktiske vanskeligheder ved aids-behandling i Afrika lige så store som før, men priserne er lavere, og store organisationer har sat milliarder af dollars på højkant for at skaffe medicin til Afrikas HIV-smittede, inden de dør af aids.

Verdenssundhedsorganisationen WHO har 3 by 5 som slogan for sin aids-kampagne. 3 by 5 (engelsk) betyder, at WHO sigter mod at skaffe aids-medicin til tre millioner mennesker i u-landene ved udgangen af 2005.

Det endelige mål er, at HIV-smittede i u-landene skal have samme adgang til aids-medicin som befolkningen i Vesten. I dag får kun én procent af de syge i de fattige lande ARV, skønner UNAIDS.

I Afrika er medicinen netop nu begyndt at rulle ud til de fattige i bl.a. Uganda, Botswana

og Nigeria, men der er langt fra nok, og det er stadig et kæmpemæssigt uløst problem at sikre den rigtige behandling til næsten 30 millioner ludfattige potentielle patienter.

Det er det problem, som Jesper Eugen-Olsen og Wilson Ibewera håber, at SuPARnostic kan hjælpe med at løse.

Flaskehalsen

Ibewera fortæller, at han er faldet over den første sten på vejen til massemedicinering af aids-patienter: Testningen.

I sommer fik hans distrikt for første gang ARV-medicin, – men kun til 800 syge. Ibewera skønner, at mindst 10.000 har brug for medicin i Masaka, hvor skønsmæssigt 12-15 procent af befolkningen er smittet med HIV.

Kun tre af distriktets 62 sundhedscentre tilbyder en ELISA-test, der viser, om et menneske er smittet. De tre centre blev løbet over ende af ivrige mennesker, der ville lade sig undersøge i samme øjeblik, det rygtedes, at distriktet havde aids-medicin.

- Masser af mennesker gik forgæves! Vi har for få ELISA-kits og mangler folk, der kan bruge dem, siger Ibewera. - Mange opgiver at lade sig teste, fordi de bor langt fra de tre centre.

Hvis testen viser, at en patient er smittet med HIV, er der brug for flere prøver, der viser

